

Stenhuggersplejs med pondus

Skulpturelle kvaliteter i Odense

For et par år siden fik billedhugger Claus Ørntoft den opgave at udsmykke og rumfylde Grønnegade i Odense. Grønnegade er nærmest en smøge, der forbinder Kongensgade med Brandts Klædefabrik. Den er nu blevet et lille spændende gaderum.

Claus Ørntoft har ikke blot hugget og fået opstillet et par skulpturer, men har tænkt rumligt og arkitektonisk, så alting føjer sig til et udendørs "interiør". Kunstnerens elementer føjer sig markant ind i gadebilledet, beriger det og er samtidig med til at åbne ens øjne for kvaliteter i kvarteret, man ikke før var opmærksom på.

"Kamel-strasse"

Folkeviddet har allerede omdøbt Grønnegade til "Kamel-strasse" fordi den i hver ende har en pukkel, to chaussesten-belagte runde høje, der bærer de væsentligste elementer i gadebilledet, et tyre- og et vædderhoved på høje sokler. De to højt hævede dyrehoveder får os til at hæve blikket, så skorstenen ved Brandts Klædefabrik inddrages i rummet. Samtidig gør "puklerne", en mandala-formet stenbelægning, nogle stenbænke og grønne træer gaderummet tiltalende nærværende, brugeligt og stærkt.

Når jeg gør opmærksom på netop denne gade og gerne skriver om den, hænger det sammen med, at det ikke er så tit, at samarbejdet mellem bygninger, rum og kunstner påbegyndes og forløses så smukt som her. Alt for ofte "puttes" en måske smuk skulptur ind på en lidt tilfældig plads, så hverken bybillede eller kunst forløses. Grønnegade er et fint og stramt eksempel på, at det kan gøres godt.

Slumrende potens

Og så står og ligger de der, disse magtfulde, smukt hugne dyrehoveder, fulde af urkraft. Typiske for kunstneren. På Fynalen lå et lignende par. Et vædderhoved, som forsøger at frigøre sig af granittens træghed. Og en stump af et søjlehoved, gemmende ikke blot fjederens dirrende spænding holdt op mod søjlehovedets hvilende ro, men også modsætningen mellem kubussen og cylinderen.

Og det kan godt være nødvendigt at gøre opmærksom på netop denne spænding, fordi Claus Ørntofts håndværksmæssige kunnen og pænhed gør, at man ikke umiddelbart opdager den latente kraft. Men den er der, med slumrende farlighed og skabende potens.

Og lunt er kort. Tiden har just afsløret, at den folkelige kraft, som vædderen, tyren, løven og kunsten er udtryk for, ikke kan tøjles, hverken af tyranner, penge eller af den pæne borgerlighed.

"Dette stærke noget"

Hvis man søger det meget oprindelige, det som angår tilværelses grundvilkår, og dermed det som er farligt, meningsbærende og som vedrører os alle, så er Claus Ørntofts skulpturer udtryk for søgen efter dette "stærke noget". Hans ting vil – i al deres tunge enkelhed – i snak med folk om det kollektivt oprindelige. Derfor er der heller ikke noget smart, mondænt eller særlig individualistisk ved Claus Ørntofts skulpturer. Han er er flot sig selv i det almene. Hans huggerier er udtryk for den tro, at man ikke behøver at skabe sig kunstigt, for at sige noget væsentligt. Personligheden og originaliteten skal nok vise sig alligevel. Når vi kigger på granitdøbefonte fra middelalderen, så er det de samme ursymboler på kampen mellem ondt og godt og fødsel og undergang, der præger dem. Disse stærke løver og truende djævle, tyre, engle og guder.

Stenhuggeren

Midt i meget af tidens lidt dekadente og glatte smartness, opleves Claus Ørntoft som naturgroet, et led i den oldgamle og lange kæde af næsten anonyme stenhuggere, som på kirkemuren og i folkebevidstheden forløste stærke menneskelige erfaringer, og derved synliggjorde dybe kollektive kræfter.

Claus Ørntoft formuler sig tilgængeligt, ukunstlet, med sans for nogle grundlæggende symboler og kræfter i tilværelsen. Han har et godt øje for det arkitektoniske rum, fylder det smukt, og der rumler så megen arketypisk middelalder i hans dyrebilleder, at det må anbefales bl.a. kirkebyggere at være opmærksom på stenhuggeren på nogle af det næste årtusinds kirker, berige dem med løver og væddere, tyre og hvaler. Og hvis nogen tvivler, så ta' en tur til Grønnegade i Odense og se efter selv. Der er pondus i splejsens huggerier.